

пасивного ставлення виборців до своїх прав, яке полягає тому, що вони ухиляються від використання свого прямого права передбаченого Конституцією та Законами України.

Право на свободу об'єднань закріплює Закон України «Про громадські об'єднання», а також встановлює саме поняття громадського об'єднання: це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів[3].

України як правова, соціальна та демократична держава має мінімізувати свій вплив на громадські об'єднання аби забезпечити вільний розвиток особистості, формування її громадської позиції та думки, спілкування з однодумцями тощо. На це вказує і Конституційний Суд України, який в одному із своїх рішень зазначив: «Обов'язком правової держави є, зокрема, невтручання як у реалізацію громадянами права на свободу об'єднання, так і в діяльність самого об'єднання, "за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей"[4]. Тим самим Конституція України встановила межі втручання держави в реалізацію права громадян на свободу об'єднання. Пункт 11 частини першої статті 92 Конституції України передбачає, що виключно законами визначаються "засади утворення і діяльності об'єднань громадян" [1].

Конституція також містить заборони щодо діяльності певних громадських організацій, зокрема ст. 37: «утворення і діяльність політичних партій та громадських організацій, програмні цілі або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняються. Політичні партії та громадські організації не можуть мати воєнізованих формувань» [1].

Отже, держава не тільки забезпечує право громадян на свободу об'єднання, а й забезпечує населення країни безпекою від негативного та згубного впливу суспільної думки, яка може активно пропагуватися у громадських об'єднаннях.

Література:

1. Конституція України. Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права//Електронний ресурс: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
3. Закон України Про громадянські та політична права // Електронний ресурс: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
4. Рішення Конституційного Суду України (справа про молодіжні організації)// Електронний ресурс: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-01>
5. Рішення Конституційного Суду України (справа про сумісництво посадового депутата України і міського голови)// Електронний ресурс: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-99>
6. Танчак А.Я. Політичні права людини: поняття та зміст// Актуальні проблеми держави і права. – 2005.- №24.- с. 248-254

Мазай А.

(наук. кер. – доц. Лобач К. В.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ЗДІЙСНЕННЯ ФІЗИЧНОЮ ОСОБОЮ ПРАВА НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя – йдеться у вступі до Основ законодавства України про охорону здоров'я[1]. У контексті цього, треба зазначити, що існує величезна проблема: в нормативно правових актах закріплені певні права людини громадянина, але на практиці, реалізація цих прав дуже складна. Це стосується і такого права, як «право на медичну допомогу» яке закріплене в ст. 49 Конституції України [2]. Цивільний кодекс України, закріплюючи в ст. 284 права на медичну допомогу, не подає самого поняття «медична допомога», однак, в іншому акті, все ж таки існує роз'яснення: медична допомога - це вид діяльності, який включає комплекс заходів, спрямованих на оздоровлення та лікування пацієнтів у стані, що на момент її надання загрожує життю, здоров'ю і працездатності та здійснюють професійно підготовлені працівники, які мають на це право [3, 4, с.12].

Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України визначає медичну допомогу як комплекс діагностичних і лікувальних заходів, спрямованих на встановлення діагнозу, усунення чи зменшення симптомів і проявів захворювання чи патологічного стану, з приводу якого звернувся пацієнт, на нормалізацію його життєдіяльності, покращення чи відновлення здоров'я [4, с.512].

Конституцією України гарантовано право на безкоштовну медичну допомогу, для чого в Україні створено державні лікувальні заклади, скорочення мережі яких забороняється. Незаконна вимога оплати за надання медичної допомоги в державних чи комунальних закладах охорони здоров'я є кримінально караною.

Конституційними гарантіями реалізації права на медичну допомогу виступають: державне фінансування соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм; безоплатність медичної допомоги в державних і комунальних закладах охорони здоров'я; заборона скорочення таких закладів; державного забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя [2].

Щоб краще розуміти, що означає поняття «право на медичну допомогу», розглянемо його, посилаючись на норми цивільного права України. Права на медичну допомогу мають усі без винятку фізичні особи. Згідно зі статтею 284 Цивільного кодексу України, фізична особа, якій виповнилося 14 років і яка звернулася по медичну допомогу, має право на вибір лікаря й вибір методів лікування відповідно до рекомендацій лікаря. Надання медичної допомоги особі, яка досягла 14 років, здійснюється з її згоди [3].

Однак це не означає, що у разі надання медичної допомоги особам у віці від 14 до 18 років або особам, яких суд визнав обмежено дієздатними, думка їхніх батьків (піклувальників) зовсім не має юридичного значення.

Згідно зі статтею 32 Цивільного кодексу України, фізичні особи у віці від 14 до 18 років мають неповну цивільну дієздатність. Тому, якщо, приміром, 16-річний пацієнт звернеться в клініку пластичної хірургії з побажанням поліпшити свою зовнішність за допомогою складної дороговартісної операції, лікар повинен отримати, крім згоди пацієнта, ще й згоду його батьків [4, с.18].

Водночас у невідкладних випадках, коли має місце реальна загроза життю пацієнта, його згода або згода його законних представників (батьків, піклувальників) на медичне втручання лікарю не потрібна. Це прописано і в статті 284 Цивільного кодексу України, і в статті 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я.

Відповідно до ст. 57 Конституції України та ст. 282 Цивільного Кодексу України фізична особа має невід'ємне право на життя. Складовою частиною цього права можна вважати і право на надання їй медичної допомоги. Конституція України закріпила право громадян на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст. 49). Слід зауважити, що право на

охорону здоров'я є найбільш широким, воно включає право на медичну допомогу і право на медичне страхування. Отже, право на медичну допомогу є відносно самостійним.

Повнолітня фізична особа має право відмовитися від медичного втручання чи перервати вже почате втручання. Наслідки такого відмовлення чи переривання втручання повинні бути їй роз'яснені. Якщо відсутність згоди може привести до тяжких наслідків, лікар зобов'язаний роз'яснити це пацієнту. Якщо і після цього пацієнт відмовляється від лікування, лікар має право взяти від нього письмове підтвердження, а при неможливості його одержання - засвідчити відмову відповідним актом у присутності свідків. Якщо відмову дає законний представник пацієнта і вона може мати для пацієнта важкі наслідки, лікар повинен повідомити про це органи опіки піклування [4, с. 18].

Право на вибір лікаря дозволяє пацієнту звернутися до обраного ним лікаря, вимагати заміни лікаря, призначеного керівником лікувальної установи чи підрозділу.

Рівність відносин учасників правовідносин, які виникають у системі «лікар-пацієнт», припускає, що і лікар може відмовитися від подальшого ведення пацієнта, якщо той не виконує медичні призначення, правила внутрішнього розпорядку лікувальної установи. Умовою такого відмовлення є відсутність загрози життю хворого і здоров'ю населення.

Припинення медичної допомоги може мати місце за згодою лікаря та пацієнта, на вимогу пацієнта в разі відмови від подальшого лікування, в разі смерті пацієнта або в разі усунення потреби в наданні такої допомоги. Припинення медичної допомоги слід відрізнити від припинення заходів підтримки життя.

Література:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я Верховна Рада України; Закон від 19.11.1992 № 2801-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2801-12>
2. Конституція України. Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. – Цивільний кодекс України Верховна Рада України; від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України, за редакцією доктора юридичних наук, професора В.М. Коссака, К.- 2004.-975с.

Марюхніч Р.

(наук. кер. – доц. Лобач К. В.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ОСОБИСТІ ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Питання особистісних прав та свобод людини і громадянина на сьогодні є найважливішою проблемою внутрішньої та зовнішньої політики усіх держав світової співдружності. Саме стан справ у сфері забезпечення особистих прав і свобод особи, їх практичної реалізації і є тим критерієм, за яким оцінюється рівень демократичного розвитку будь-якої держави і суспільства в цілому.

Окремим питанням особистих прав та свобод людини і громадянина в Україні на сучасному етапі присвячені дослідження В.Д. Бабкіна, В.М. Баймуратова, О.М. Мироненка, Ю.І. Римаренка, Ю.М. Тодики, І.Б. Усенка, В.М. Шаповала, Ю.С. Шемшученка, Л.П. Юзькова та інших [2, с. 29].

Проте, до останнього часу різними науковцями неоднозначно розглядаються їх поняття та зміст, а також місце аналізованих прав і свобод у Конституції України, що вимагає